

Notat

20. december 2019

Side 1 af 9

Til	Input til balanceplan - Samarbejdsaftaler i MSB med frivillige og private organisationer på socialområdet
Til	Drøftelse
Kopi til	Forligskredsen

SOCIALE FORHOLD OG BESKÆFTIGELSE

Fagligt sekretariat
Aarhus Kommune

Indledning

Som en del af arbejdet med balanceplanen har Faglig Sekretariat gennemgået alle MSBs samarbejdsaftaler med frivillige og private organisationer på socialområdet.

Formålet med notat er:

- At give en kort baggrund herunder en beskrivelse af det juridiske grundlag for samarbejdsaftalerne
- At beskrive generelle overvejelser i forhold til eventuelle reduktioner i tilskud
- At opliste mulige modeller for reduktioner i tilskud
- At give et grafisk overblik over samarbejdsaftalerne samt en liste med mere detaljerede oplysninger om samarbejdsaftalerne.

Dette notat omhandler alene samarbejdsaftalerne på socialområdet og *ikke* driftsoverenskomsterne med selvejende institutioner, som er en anden samarbejdsform. En driftsoverenskomst er en kontrakt mellem en selvejende aktør og en kommune, hvor antallet af pladser fastsættes med årsbudgettet af Aarhus Kommune. Samtlige pladser på tilbuddet er som udgangspunkt til rådighed for Aarhus Kommune, men i praksis vil andre kommuners borgere typisk også benytte tilbuddet.¹

Baggrund og juridisk grundlag

I MSB er der en god og lang tradition for et tæt samarbejde med private og frivillige organisationer på socialområdet. Organisationerne løser en række væsentlige sociale opgaver, og MSB har ca. 40 samarbejdsaftaler og udbetale **ca. 23,5 mio. kr. årligt** i tilskud til forskellige foreninger og organisationer.

Faglig Service

Jægergården, Værkmestergade
15 B
8000 Aarhus C

Telefon: 89 40 20 00

Direkte telefon: 51 57 61 49

E-mail:

social@aarhus.dk

Direkte e-mail:

cgro@aarhus.dk

www.aarhus.dk

Sag: 16/005765

Sagsbehandler:

Carsten Grønholdt

Peter Kristiansen

¹ Følgende institutioner har driftsoverenskomst på socialområdet: Bostedet Ellengården, Solbakken, Døgnavmestuen på Nørre Allé 25 og Kalkværksvej 15 (Kirkens Korshær), Tre Ege, Aarhus Krisecenter, Stefanshjemmet, Døgncentret (*Kong Christian IX's Børnehjem og Familieinstitutionen Bethesda*)

Samarbejdsaftalerne bygger primært på **skal-bestemmelser** jf. servicelovens §103² om beskyttet beskæftigelse og servicelovens §104³ om aktivitets- og samværstilbud. Organisationerne driver således ofte tilbud såsom cafeer, væresteder mm.

20. december 2019
Side 2 af 9

Herudover har Aarhus Kommune indgået aftaler med Region Midtjylland, FO-Aarhus, FOF-Aarhus og Blindes Oplysningsforbund om ydelser i henhold til lov om specialundervisning for voksne.

Der er også iværksat samarbejder med frivillige og private organisationer, som ikke entydigt hører under hverken §103, §104 eller socialområdet i øvrigt. Disse samarbejder har enten deres udspring i, at byrådet har ønsket at støtte disse tiltag via et budgetforlig, eller at der på driftschefniveau er truffet beslutning herom.

Generelle overvejelser i forhold til eventuelle reduktioner i tilskud:

- Der er pt. et undersøgelsesarbejde i gang vedrørende de aftaler, der ikke har en entydig lovhjemmel, og hvorvidt disse kan videreføres indholdsmæssigt med tilføjelse af en hjemmel/paragraf, eller om de kan omlægges indholdsmæssigt således, at de kan henføres til en paragraf i serviceloven. Det vil være uhensigtsmæssigt at omlægge disse aftaler, hvis det indenfor kort tid besluttes at afvikle dem.
- Mange af tilskuddene er indgået ved politiske forlig og en reduktion vil således kræve ny beslutning i byrådet. I budgetforliget i 2018 blev der eksempelvis besluttet at yde tilskud til Sabaah og Muhabet. Enkelte aftaler er indgået administrativt.
- De frivillige og private tilbud kan levere en anden type indsats - En indsats som bygger på frivillighed og andre faglige tilgange end den kommunale. Dette kan særligt have positiv effekt i forhold til at skabe et frirum fra de kommunale rammer.
- Organisationerne baserer sig ofte på frivillig arbejdskraft og har desuden mulighed for at søge andre finansieringskilder (puljer, fonde, sponsere mm.).
- De private og frivillige tilbud er ofte bydækkende men særligt aktivitets- og samværstilbud kan have tilknytning til specifikke bydele/lokalområder f.eks. Café Parasollen (Viby), Livsværkstederne (Gellerup), Café Smilet (Aarhus Nord).

² § 103 Kommunalbestyrelsen **skal** tilbyde beskyttet beskæftigelse til personer under 65 år, som på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer ikke kan opnå eller fastholde beskæftigelse på normale vilkår på arbejdsmarkedet, og som ikke kan benytte tilbud efter anden lovgivning.

³ § 104. Kommunalbestyrelsen **skal** tilbyde aktivitets- og samværstilbud til personer med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer til opretholdelse eller forbedring af personlige færdigheder eller af livsvilkårene.

20. december 2019
Side 3 af 9

- Det kan være svært at måle og afklare den fulde effekt af de frivillige og private tilbud
- De fleste aftaler har en opsigelse på 6-9 måneder. Besparelsen vil således kunne indfries herefter.
- Enkelte tilbud savner tilstrækkeligt med brugere bl.a. på grund af vigende målgrupper.
- Der er i visse tilfælde et overlap i målgrupper og brugere mellem to eller flere tilbud.
- Der kan være tvivl om hvorvidt nogle af tilbuddene henhører under MSB opgaveportefølje eller om de rettelig henhører under en anden forvaltning eller regionale opgaveportefølje.

Mulige modeller for reduktion i tilskud:

1. Reduktion på alle aftaler

Eksempelvis 2 procent årligt på alle aftaler de næste tre år. Dette vil give ca. 120.000-250.000 kr. i 2020 pga. opsigelsesperiode og herefter 940.000 kr. i 2021 og 1.410.000 kr. i 2022 og frem. De kommunale tilbud har tidligere været pålagt procentuelle årlige reduktioner/besparelser, som de frivillige og private tilbud traditionelt har været fritaget for.

2. Prioriteringer/besparelser på udvalgte områder/målgrupper

Her lægges op til, at der udvælges særlige områder/målgrupper, hvor der vurderes at være grundlag for reduktion i tilskud og serviceniveau f.eks. færre væresteder til udsatte voksne eller reduktion i undervisningsindsatsen på socialområdet. Herefter foretages en konkrete prioritering af reduktionen indenfor det valgte område.

3. Sikre samarbejdet, der hvor det giver den største effekt for borgerne

– reduktion i/fjerne tilskud på konkrete tilbud efter udvalgte kriterier

Her kan der prioriteres i tilskud ud fra nogle faglige kriterier. F.eks.:

- **At** tilbuddet skal være noget forvaltningen ikke selv kan tilbyde
- **At** indsatsen ville være for udgiftstung, hvis forvaltningen selv skulle tilbyde den
- **At** tilbuddet har mange brugere
- **At** der er et betydeligt flow af brugere i tilbuddet og gode effekter.

Eksempler på tilskud man kunne vælge at afvikle under hensyn til ovenstående kriterier kunne være ANTV, som laver TV med og om brugere på socialområdet, men som har forholdsvis få brugere (2-6), og hvor indsatsen ligger på grænsen af socialforvaltningens opgave. Et andet eksempel er Sindslidendes Vilkår, som driver to ungetilbud, men som aktuelt har haft svært ved at få brugere og har måttet reducere åbningstiden. I alt vil disse eksempler

medføre en besparelse på ca. 80.000-140.000 kr. i 2020 pga. opsigelsesperiode og 395.000 kr. fra 2021 og frem.

20. december 2019
Side 4 af 9

Ønskes en nærmere gennemgang af samarbejdsaftalerne med henblik på kvalificering kan dette udarbejdes hurtigst muligt i samspil mellem Fagligt Sekretariat og driftsområderne.

Grafisk oversigt over samarbejdsaftalerne

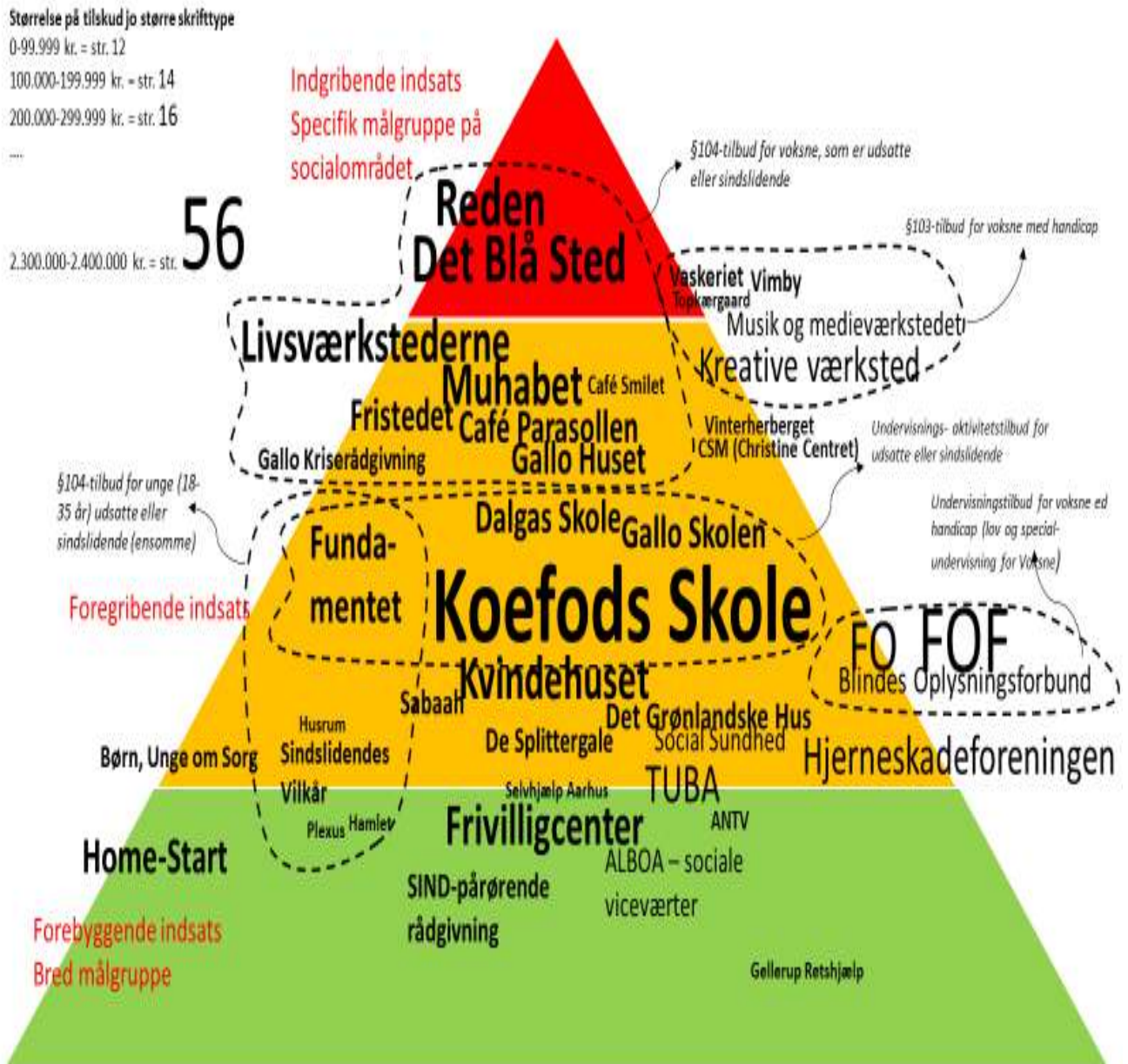
Nedenstående figur illustrerer samarbejdsaftalerne ud fra logikken i forebyggelsestrekanten. Aftalerne er meget forskellige, hvad angår tilskudsstørrelse, målgruppe, indsats mm.

Skrifts-størrelsen viser størrelsen på tilskuddet. De største tilskud er således Koefods Skole (2,7 mio. kr.), FOF (2,0 mio. kr.) samt FO, Reden, Det Blå Sted, Muhabet, Livsværkstederne, Parasollen, Kvindehuset (1,0-1,3 mio. kr.). De stiplede linjer viser de tilbud, som har en fælles målgruppe og indsats. Eksempelvis §104-tilbud for unge, undervisningstilbud for voksne med handicap mm.

Figur 1: Grafisk illustration af samarbejdsaftalerne på socialområdet - efter størrelse og målgruppe samt indsatsfællesskab (stiplede linjer)

20. december 2019
Side 5 af 9

I det **grønne felt** er de mere forebyggende tilbud med en bredere målgruppe placeret. Eksempelvis indsatser for pårørende (SIND-pårørenderådgivning og TUBA) og tv-produktion på socialområdet (ANTV).

I det **gule felt** er de tilbud, som er mere målrettet socialområdet. Eksempelvis samværstilbud for ensomme og udsatte unge (Fundamentet, Husrum,

Hamlet mm.) og oplysningsforbundene på handicapområdet (FOF, FO og Blindes Oplysningsforbund) samt undervisningsindsatsen for udsatte og sindslidende (Koefod Skole, Dalgas Skolen mm.)

20. december 2019
Side 6 af 9

I det **røde felt** er de tilbud, som arbejder mere indgribende og med specifikke målgruppe på socialområdet. Eksempelvis værestederne for udsatte og sindslidende (Reden, Det Blå Sted, Muhabet mm.) samt §103-tilbud til voksne med handicap (Vaskeriet, Vimby mm.)

En samlet oversigt med uddybende beskrivelse af de forskellige aftaler fremgår i tabel 1.

Tabel 1: Oversigt over samarbejdsaftaler

Drifts-område	Foreningens navn	Årligt tilskud	Eventuel politisk beslutning	Paragraf	Målgruppe	Kort om indsats
BFF	Børn, Unge og Sorg	250.000	Budget 2017-2021		Børn og unge i sorg (under 28 år)	Tilbyder gratis psykologbehandling, netværk, telefonrådgivning mm.
BFF	HOME-START	700.000	Budget 2020-		Udsatte småbørnsfamilier (under 7 år)	HOME-START er en organisation, hvor frivillige yder støtte og praktisk hjælp til familier med småbørn med det formål at forebygge kriser og sammenbrud i småbørnsfamilier
BFF	Kvindehuset	1.050.000	Budget 2017- Budget 2018-	§104	Udsatte etniske minoritetskvinder	Værested og aktivitetstilbud for kvinder primært med etnisk minoritetsoprindelse. Tilbyder mange aktiviteter (undervisning, rådgivning, madlavning mm.).
JSY	Hjerneskadeforeningen	889.299		§104	Voksne med handicap	Hjerneskadeforeningen driver et aktivitets- og læringstilbud for senhjerneskade med
JSY	Tuba	764.245	Budget 2014 Budget 2018		Pårørende til misbrugere af rusmidler	TUBA tilbyder hjælp, rådgivning og terapi til unge mellem 14 og 35 år, der er vokset op i hjem med alkohol- eller stofmisbrug. Hjælpen er gratis.
JUS	ANTV	175.000		§104	Udsatte/sindslidende (18+)	ANTV er en socialøkonomisk virksomhed, der producerer engagerende og oplysende tv om psykisk sårbar og andre udsatte grupper. Herudover tilbydes kurser i tv-produktion.
JUS	Husrum	400.000		§104	Udsatte/sindslidende (18-35 år)	HUSRUM tilbyder samtalegrupper, netværksgrupper, sociale arrangementer og bofællesskab
JUS	Café Parasollen	1.009.753		§104	Udsatte/sindslidende (18+)	Café Parasollen er et alkohol/stoffrit værested i Viby.
JUS	Café Smilet	149.074		§104	Udsatte/sindslidende (18+)	Café Smilet er et værested for psykiatribrugere, ensomme
JUS	Center for Seksuelt Misbrugte Midt Nord - tidligere Christine Centret	136.397	Budget 2017-		Voksne, som har været udsat for	Center for Seksuelt Misbrugte Midt Nord tilbyder gratis psykologisk behandling, frivillig rådgivning og til mænd og socialrådgivning

					incest/sek- suelle over- greb	20. december 2019 Side 7 af 9
JUS	Dalgas Skolen	1.079.258			Ud- satte/sindsli- dende (18+)	Dalgas Skolen er en folkeoplysende med undervisningstilbud for voksne med psykiske vanskeligheder
JUS	De Splittergale	346.705	Budget 2017-	§104	Ud- satte/sindsli- dende (18+)	De Splittergale er et gøglorkester for psykiatribrugere og "normale". Øver, spiller og udbrede viden om psykiatri
JUS	Det Blå Sted	1.205.765	Budget 2009- 2012 (herefter ukendt)	§104	Ud- satte/sindsli- dende (18+)	Det Blå Sted er et alkoholfrit værested i Aarhus.
JUS	Det Grønlandske Hus	425.139			Grønlæn- dere	Det Grønlandske Hus' arbejder med socialt arbejde (tolk, åben rådgivning mm.), uddannelsesvejledning, kultur og kollegiet.
JUS	Fristedet	600.000		§104	Ud- satte/sindsli- dende (18+)	Fristedet , et værested for mennesker med sindslidelse eller psykosociale problemer
JUS	Fundamentet	700.000	Budget 2018- 2021	§104	Ud- satte/sindsli- dende (18-35 år)	Fundamentet tilbyder et værested samt gratis behandlinger og kontaktpersonforløb jf. LAB 32
JUS	Gallo Huset og Gallo Gartneriet	619.116	Budget 2009- 2012 (herefter ukendt)	§104	Ud- satte/sindsli- dende (18+)	Gallo Huset arbejder for at fremme åbenhed og viden om psykiatri. Gartneriet er et rekreativt område i Risskov og fungerer som et åbent arbejdsfællesskab, hvor alle er velkomne.
JUS	Gallo Skolen og Galleri Gallo	614.839	Budget 2009- 2012 (herefter ukendt)	§104	Ud- satte/sindsli- dende (18+)	Galloskolen tilbyder kurser i tegning, maleri, grafik, keramik, glas mv. til psykisk sårbare på små hold i en inspirerende og tryk atmosfære. Galleri Gallo er et græsrods-galleri som giver kunstnere der er psykiatribrugere, mulighed for at udstille deres kunst.
JUS	Gellerupparkens Retshjælp	16.963			Alle	Gellerupparkens Retshjælp tilbyder gratis juridisk rådgivning for ALLE, uanset bopæl og indtægtsforhold.
JUS	Hamlet	10.000 + 143.000 til lokaler (med ple- xus)		§104	Ud- satte/sindsli- dende (18-35 år)	Værestedet Hamlet er for ensomme unge i Aarhus mellem 18-35 år
JUS	Kofoed Skole	2.766.059			Ud- satte/sindsli- dende (18+)	På Kofoeds Skole hjælper vi socialt ud- satte mennesker med at hjælpe sig selv til et bedre liv.
JUS	Livsværkstederne	1.102.900		§104	Ud- satte/sindsli- dende (18+)	Livsværkstederne værested i Gellerup
JUS	Muhabet	1.018.602	Budget 2014- Budget 2018-	§104	Ud- satte/sindsli- dende (18 år)	Muhabet Aarhus er et multikulturelt værested med særligt fokus på gruppen af psykisk syge og sårbare kvinder og mænd med anden etnisk baggrund end dansk.

JUS	Plexus	26.000 + 143.000 (deles med Hamlet)		§104	Udsatte/sindslidende (18-35 år)	Plexus Aarhus er et værested for 20-årige og 35-årige unge i alderen 20 til 35 år Side 8 af 9
JUS	Reden	1.217.392		§104	Udsatte/sindslidende (18+)	Reden Aarhus er et anonymt være- og rådgivningssted for udsatte kvinder.
JUS	Sabaah	301.090		§104	Udsatte/sindslidende (18+)	Sabaah driver et værested for LGBT+-personer med minoritetsetnisk baggrund
JUS	Selvhjælp Aarhus (overgår til Frivilligcenter)	74.213			Udsatte/sindslidende (18+)	Selvhjælp Aarhus formidler kontakt mellem mennesker og hjælper dem med at danne en selvhjælpsgruppe.
JUS	SIND Pårørende-rådgivning	328.317		§104	Pårørende	SIND Pårørenderådgivning har til formål at yde rådgivning, vejledning, støtte og undervisning til pårørende til personer med en psykisk sygdom.
JUS	Sindslidendes Vilkår – Ungezonen og Bazen	220.000		§104	Udsatte/sindslidende (18-35 år)	Sindslidendes Vilkår varetager den daglige drift af to aktivitets- og væresteder for psykisk sårbare unge.
JUS	Social Sundhed	300.000			Udsatte/sindslidende (18+) Uddannelse af sundhedspersonale	Social Sundhed tilbyder ledsager og støtte ved lægebesøg mm. samt styrke uddannelsen af fremtidens sundhedspersonale
JUS	Forebyggelse af Udsættelser (ALBOA og Århus Omegn)	150.000				Projekt med ansættelse af social vicevært i udsatte boligområder med henblik på forebyggelse af udsættelser
JUS	Vinterherberget (efter §18-midler)			§18	Hjemløse udlændinge (lovligt ophold)	Midlertidigt nødhjælp (vinter) for udenlandske hjemløse med lovligt ophold
VJH	Blindes Oplysningsforbund	480.000		Lov om specialundervisning for voksne	Voksne med handicap	Undervisning til voksne med handicap efter lov om specialundervisning for voksne
VJH	Det Kreative Værksted	750.000		§103	Voksne med handicap (udviklingshæmning)	Det kreative Værksted er en voksenskole for mennesker med udviklingshæmning. Tilskuddet finansierer et visiteret aktivitetstilbud (beskyttet beskæftigelse).
VJH	FO - Frit Oplysningsforbund	1.300.000		Lov om specialundervisning for voksne	Voksne med handicap	Undervisning til voksne med handicap efter lov om specialundervisning for voksne
VJH	FOF - Folkeligt Oplysningsforbund	2.000.000		Lov om specialundervisning	Voksne med handicap	Undervisning til voksne med handicap efter lov om specialundervisning for voksne

				for voksne		20. december 2019 Side 9 af 9
VJH	Musik- og medie- værkstedet	380.000		§103	Voksne med handicap	Beskyttet beskæftigelse for voksne med va- rig nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne
VJH	Topkærgaard			§103	Voksne med handicap	Beskyttet beskæftigelse for voksne med va- rig nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne
VJH	Vaskeriet	50.000 pr. deltids- plads (max. 200.000		§103	Voksne med handicap	Beskyttet beskæftigelse for voksne med va- rig nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne
VJH	Vimby	350.000		§103	Voksne med handicap	Beskyttet beskæftigelse for voksne med va- rig nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne